

UVOD

Opšte je poznato da je formiranje Evropske unije, i njenih prijašnjih integracija, značilo potpisivanje i ratifikovanje različitih ugovora, konvencija..., kojima su zemlje članice težile harmonizaciji u većini ključnih segmenata postojanja i djelovanja država članica. Jedna od tih konvencija jeste i Konvencija o ljudskim pravima. Naime, vlade evropskih zemalja koje su sličnih pogleda i imaju zajedničko naslijeđe političkih tradicija, ideala, slobode i vladavine prava, preduzeće su prve korake za skupno ostvarivanje izvjesnih prava nevladinih u Univerzalnog deklaraciji, koja je definisana od strane Ujedinjenih nacija, i istu inkorporirale u svoje zakonodavstvo. Evropska konvencija o ljudskim pravima je međunarodni ugovor pod kojim države članice Vijeća Evrope daju obećanje da će osigurati osnovna građanska i politička prava, ne samo na svoje građane, nego i svima u okviru svoje nadležnosti. Konvencije, koja je potpisan 4. novembra 1950 u Rimu, stupila je na snagu u 1953.godine.

Evropski sud za ljudska prava – ECHR (European Court of Human Rights, Cour européenne des Droits de l' Homme) je sudska institucija Savjeta Evrope, osnovana 1959. godine, za zaštitu prava i sloboda garantovanih Evropskom konvencijom o ljudskim pravima (1950).

Sud je postao stalna institucija zaštite ljudskih prava u Evropi 1. novembra 1998. godine, kada je stupio na snagu Protokol 11 Evropske konvencije o ljudskim pravima. Prije uvođenja ovog protokola, sudsku funkciju je, pored Suda, obavljala i Evropska komisija za ljudska prava (1954). Protokol je ukinuo Komisiju, ali je ona nastavila sa radom do 31. oktobra 1999. godine, radi okončanja tekućih postupaka. U prve tri godine samostalnog postojanja Evropskog suda za ljudska prava, broj sporova je uvećan za oko 130%. Tokom 1998. godine bilo je evidentirano 5.979 predmeta, a 2001. godine 13.858. Sjedište Suda nalazi se u Strazburu u Francuskoj. U doktrini se često ističe da Evropski sud djeluje kao ustavni, upravni i apelacioni sud, a po nekima i kao međunarodni sud. Utoliko, Evropski sud jedino ne bio bio sud opšte nadležnosti u standardnom, unutrašnje-pravnom značenju tog izraza.

PREDMET I STRUKTURA RADA

Ono što će se ovim radom prikazati i analizirati, tiče se ključnih odrednica Konvencije o ljudskim pravima i Evropskim sudom za ljudska prava, koji čini instituciju zaduženu za provođenje odredbi Konvencije i rješavanje bilo kakvih sporova koji proističu iz povrede usvojene Konvencije. Države članice Vijeća Evrope koje su ratifikovale i usvojile Konvenciju o ljudskim pravima, dužne su istu uključiti u svoj sistem i po istom postupati.

Bilo kakva povreda odredbi Konvencije, daje za pravo pojedincu, instituciji ili državi da uložiti žalbu Evropskom sudu i podnese dokaze o povredi odredaba Konvencije. U ovim okolnostima Evropski sud za ljudska prava ima posebne nadležnosti – da prihvata žalbe i dokumente ne određene povrede Konvencije, razmatra iste te donosi presude. Presude su, kao što ćemo vidjeti u ovom radu obavezujuće za državu protiv koje je donesena. Ovim radom prikazate ćemo sve ključne elemente uspostavljanja i djelovanja Suda te rezultate koji su do sada ostavreni. Kako bi smo u potpunosti približili sve aspekte ove teme, rad je sisteski podjeljen kroz tri cjeline.

U prvom dijelu rada daje se prikaz ključnih činjenica o Evropskoj uniji i njenim institucijama te izvorima prava koji se odnose na Evropsku uniju. Poseban osvrt se daje na ključne institucije Evropske unije i to: Evropski parlament, Savjet Evropske unije, Evropska komisija, Evropski sud pravde, Evropski revizorski sud.

Drugi dio rada daje prikaz Konvencije o ljudskim pravima, njenim elementima i osnovama na kojima djeluje i počiva. Pored toga, u ovom dijelu rada posebno razmatramo ključne elemente Evropskog suda za ljudska prava, način njegovog funkcionisanja, djelovanja, rada...

Treći i posljednji dio rada daje prikaz donesenih odluka, odnosno prikazuje predmete koje je do sada riješio Evropski sud za ljudska prava. Iz ovog je evidentno protiv kojih zemalja je podneseno najviše prijave za povredu odredaba Konvencije. Pored toga, u ovom dijelu rada daje se osvrt i na presudu Suda po predmetu Sejdić i Finci a koji se odnosi na BiH i pitanje regulisanja povrede odredbi Konvencije od strane BiH.